

4. KARŞIDAN KARŞIYA NASIL GEÇMELİ ?

- Kaldırım kenarında durarak önce *solunuza* bakınız.
- Sonra *sağınıza* bakınız.
- Tekrar *solunuza* bakınız.
- Yol açıksa (güvenli olarak geçmeyi elverişli ise) yol dikey olarak koşmadan yürüyünüz.
- Yolun yarısına gelince tekrar *sağınıza* bakarak, geçişinizi tamamlayınız.

5. KARŞIDAN KARŞIYA GEÇİŞİN TEHLİKELİ OLDUĞU YERLER

- Duran bir aracın hemen önünden ya da

arkasından karşıya geçmeyiniz.

- Duran iki aracın arasında karşıya geçmeyiniz.
- Az bir hızla yaklaşmakta olan, kamyon ve otobüs gibi büyük araçların önünden karşıya geçmek tehlikelidir. Zira böyle bir aracın hemen arkasından daha hızlı bir araç çıkabilir.
- Karşıya eğik bir çizgi üzerinden geçmeyiniz; yaya kaldırımına dikey olarak geçiniz. Böylece, sağdan ve soldan gelen araçları daha kolay görür, tedbir alabilirsiniz. Yayaya çarpma olaylarının çoğu karşıdan karşıya geçişlerde olmaktadır.

ÇOCUKLUKLARINDAN İTİBAREN ÜSTÜN ZEKÂLİ OLDUKLARINI GÖSTERMİŞ OLAN BİLGİNLER

Dr. Hikmet BİLİR

Çocukluk çağında zayıf hatta geri zekâli görünmüş bazı ünlü bilginler varolmuştur. (Örneğin Newton, Darwin, Edison, Pierre Curie, Einstein...) Bunlara karşın henüz çocuk yaşında iken üstün zekâlarını göstermiş pek çok bilgin de vardır. Bu gruba giren bazı bilginlerin (Kronolojik sıra ile) kısa biyografilerini vereceğim:

Ibni Sina

Türk Hekimi

Doğum : Buhara, 980.

Ölüm : Hamedan, 1037.

Henüz on yaşında iken kuranı ezberlemişti. Zamanının kültürünü en geniş bir şekilde aldı. Yüz kadar kitap yazdığı tahmin edilmektedir. Bu kitaplar doğuda ve Avrupa'da uzun bir süre en kıymetli eserler olarak okundu.

Boyle (Roberts)

İngiliz fizikçisi ve kimyacı

Doğum : İrlanda, 1627.

Ölüm : Londra, 1691.

Sekiz yaşında Eton okuluna girdiği zaman grek ve lâtın dillerini konuşuyordu; on dört ya-

şında da İtalyan Galilenin yapıtlarını inceliyordu. Modern Kimyanın babası ve Boyle Kanununun Kurucusu olarak bilinir.

Ampère (André Marie)

Fransız matematikçisi ve fizikçisi

Doğum : Rone, 1775.

Ölüm : Marsilya, 1836.

Amper, henüz 12 yaşında iken yüksek matematigi hazmetmiş bir durumda idi. Bir miktarla içinden elektrik akımı geçen bir tel arasındaki kuvvetle ilgili kanunu keşfetti.

Elektrik akım şiddeti birimine Amper adı verilmiştir.

Gauss (Johan Karl Friedrich)

Alman matematikçisi ve fizikçisi

Doğum : Braunschweig, 1777.

Ölüm : Göttingen, 1855.

Daha üç yaşında iken babasının hesaplarını tashih ediyordu. Matematik, astronomi ve fizikte önemli buluşları vardır. Magnetik alan şiddeti birimine Gauss adı verilmiştir.

Hamilton (Sir William Rowan)*İrlandalı matematikçi*

Doğum : Dublin, 1805.

Ölüm : Dublin, 1865.

Hamilton, başlangıçta okula gitmemiş kendi kendini yetiştirmiş harika bir çocuktur. Sonra gittiği okulda da parlak bir öğrenci olmuştur. On dört lisan öğrenmişti ve aynı zamanda da bir şairdi.

On iki yaşında Newton'un Principia adlı yapıtı ile ilgilenmiş ve kendini matematiğe vermişti. Henüz on yedi yaşında iken Laplace'in gök mekaniğinde bulduğu hataları belirten tebliği ile İrlanda Astronomi Kurumunu hayretler içinde bırakmıştı.

Yirmi iki yaşında Dublin'deki "Trinity College" e Profesör olarak atanmıştı.

Işığın dalga teorisine yardım eden matematik çalışmaları da yapmıştır.

Pek çok buluşları arasında en önemlisi "vektörel cebir" (quaternions) dir. Gauss'ın iki boyutta yaptığı çalışmaları Hamilton üç boyuta aktarmıştır.

Simpson (Sir James Young)*İskoçyalı doğum doktoru*

Doğum : Bathgate, 1811.

Ölüm : Londra, 1870.

Simpson, Edinburg Üniversitesine on dört yaşında girmiş olan harika bir çocuktur.

1840 ta Profesör olmuştur. Modern jinekolojinin kurucularından ve İngiltere'de anesteziyi ilk uygulayanlardandı.

Boole (George)*İngiliz Matematikçisi ve mantıkçısı*

Doğum : Lincoln, 1815.

Ölüm : Lork, İrlanda, 1864.

Henüz onaltı yaşında iken bir okulda matematik dersi veriyordu. 1849 da "Queen's College" de Profesör olmuştur. Hayatının geri kalan kısmını bu kolejde geçirmiştir.

Boole cebiri (= Boolean algebra) bugün matematiğin pek önemli bir kısmını teşkil etmektedir.

Galton (Sir Francis)*İngiliz Antropolojisti*

Doğum : Birmingham, 1822.

Ölüm : Hoslemere, 1911.

Francis Galton, üç yaşında okumaya ve dört yaşında da latinceye başlamıştı. Önce hekimlik tahsil etmiş, sonra da Afrika'da araştırmalara girişmişti.

1860 larda meteorolojiye yönelmiş ve hava haritacılığında modern tekniğin temellerini kurmuştur.

Hayatının ikinci yarısı bölümünü antropoloji ve özellikle Kalıtım Konuları üzerinde yaptığı çalışmalarla geçirmiştir.

Maxwell (James Clerk)

Doğum : Edinburg, 1831.

Ölüm : Kembric, 1879.

Henüz onbeş yaşında iken Edinburg Kraliyet Cemiyetine matematikle ilgili orijinal bir tebliğ sunmuştur.

Kembric'te "Cavendish" laboratuvarını kurmuş ve Elektromagnetik alan teorisi ile ün yapmıştır.

Arrhenius (August)*İsveçli Kimyacı*

Doğum : Wijk, 1859.

Ölüm : Stokholm, 1927.

Üç yaşında kendi kendine okumayı öğrenmişti. Okuldan da en genç ve en parlak öğrenci olarak mezun olmuştu. Upsala Üniversitesine devam ederken elektrolitlerle meşgul olmaya başlamış, 1884'te i'yon ayrıştırma teziyle doktorasını vermiş ve 1903 te bu buluşu nedeniyle Nobel Ödülünü kazanmıştı. Modern moleküler biolojinin öncülerinden sayılır.

Wiener (Norbert)*Amerikan matematikçisi*

Doğum : Columbia, 1894.

Ölüm : Stokholm, 1964.

Norbert Wiener'de üç yaşında okumaya başlamış, onbir yaşında Tufts Üniversitesine girmiş

ve 1913 te de henüz ondokuz yaşında iken doktorasını vermişti. 1919 da Massachusetts Teknoloji Enstitüsüne geçmiş, İkinci Dünya Savaşında uçaksavar sisteminde matematikçi olarak çalışmıştı.

1948 de çalışmalarını "Sibernetik" adlı yapıtında özetlemiştir.

Pauli (Wolfgang)

Avusturyalı - Amerikalı Fizikçi

Doğum : Viyana, 1900.

Ölüm : Zürih, 1958.

Bir Profesörün oğlu olan Pauli harika bir çocuktuktu ve henüz çok genç yaşta iken rölativite (= izafiyet) hakkında yazdığı makaleler Einstein'ın bile takdirini kazanmıştı. 1921 de Münih Üniversitesinde doktorasını vermişti. Sommerfield, Bohr ve Born ile çalışmış ve 1928 de Zürih Teknik Enstitüsüne geçmişti.

1925 te ünlü "Exclusion" (= ihraç) prensibini tebliğ etmiş ve 1945 yılında da bu çalışmalarından dolayı Nobel Fizik ödülünü almıştı. Pauli teorik olarak nötrinoların varlığını saptamıştı.

Woodward (Robert Bum)

Amerikalı Kimyacı

Doğum : 1917.

Woodward, daha çocukluğunda kimyacı idi ve bu kimya laboratuvarında sahipti. Onaltı yaşında Massachusetts Teknoloji Enstitüsüne girmişti. Burada kendisine özel bir program hazırlanmış ve tam bir çalışma serbestisi sağlanmıştı. Enstitüyü bitirirken, henüz yirmi yaşında doktorasını tamamlamıştı. 1938 de Harvard Üniversitesinde görev almış ve 1950 te de Profesör olarak atanmıştır.

Birçok maddenin sentezini olanaklı kılmış ve 1965 te Nobel Kimya Ödülünü kazanmıştır.

Schwinger (Julian Seymour)

Amerikalı Fizikçi

Doğum : New York 1918.

On dört yaşında "New York's City College" ine girmiş, sonra Columbia Üniversitesine geçmiş ve 1939 da doktorasını vermiştir. Oppenheimer'in

yanında çalışmış, sonra Harvard Üniversitesine geçmiş ve 1947 de Profesör olmuştur. Schwinger'in Kuantum elektrodinamiği üzerindeki çalışmaları, Feynman Tomonage ile birlikte 1965 te Nobel fizik ödülünü almasını sağlamıştır.

Gürsoy (Feza)

Türk Fizikçisi

Doğum : İstanbul, 1921.

Feza Gürsoy, Galatasaray Lisesinde, üstün zekâsı, çalışkanlığı ve başarılarıyla hocalarını şaşırtmış ve bunların büyük takdirlerini kazanmış harika bir çocuk ve harika bir gençti. Aynı sınıfta idik, o yatılı şubesinde ben ise gündüzlü şubesinde idim. Bu nedenle onu iyi tanırdım, zaten bütün okul onu müstesna bir öğrenci olarak bilirdi. Bu parlak talebe ilerde de büyük bir şöhret olmuştur. 1944 te İstanbul Üniversitesi Fizik-Matematik Bölümünü bitirmiş, İngiltere'de teorik fizik alanındaki tezi ile doktorasını vermiştir. Bilahare Doçent sonrada Profesör olmuştur. Gürsoy, Brokhaven Milli Laboratuvarında, Einstein'ın çalıştığı Princeton İleri Etüdler Enstitüsünde, Columbia Üniversitesinde ve Orta Doğu Teknik Üniversitesinde çalışmalarını sürdürmüştür ve halen de araştırmalarını devam ettirmektedir. Belirsizlik prensibini kurmuş olan Heisenberg gibi ünlü bir fizikçi, Gürsoy'a büyük bir değer vermiş ve daha 1958 yılında yaptığı bir konuşmada, Pauli ile Gürsoy'un atom ve çekirdek fiziği üzerindeki önemli yeni buluşlarından bahsetmiştir.

1968 de Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumunun ödülünü de kazanmış olan Feza Gürsoy, teorik fizik alanında dünya çapında sayılı birkaç otoriteden biridir.

Sinanoglu (Oktay)

Türk Kimyacı ve Fizikçisi

Doğum : Ankara, 1935

Bütün okul yaşamı parlak geçen Oktay Sinanoglu, 1956 da Kaliforniya Üniversitesi Kimya Bölümünü bitirdi. 1959 da Doçent o oldu. Yale Üniversitesinde yardımcı Profesör (1960 - 1962) ve aynı Üniversitede 1963 te Kimya Profesörü oldu. Çok elektronlu atom ve moleküllerin Kuantum teorisine getirdiği yeniliklerden dolayı TÜBİTAK Bilim Ödülünü aldı. (1966). 1968 de O.D.T.Ü. de yeni bir Teorik Kimya Bölümü kurdu. Amerika Bilim ve Sanat Akademisine seçilen ilk Türk Bilim adamıdır.